

ผลการศึกษาพัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กที่มีภาวะออทิสซึมโดยใช้ เทคนิค DIR FLOORTIME

A STUDY OF HOLISTIC DEVELOPMENT OF CHILDREN WITH AUTISM BASED ON THE DIR FLOORTIME APPROACH

พัชราวดี เมืองหงส์

PATCHARAWADEE MUEANGHONG

รุ่งรัตน์ ศรีอำนวย

RUNGRAT SRIAMNOUY

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

NAKHON RATCHASIMA RAJABHAT UNIVERSITY

นครราชสีมา

NAKHON RATCHASIMA

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กที่มีภาวะออทิสซึมโดยใช้เทคนิค DIR floortime 2) เปรียบเทียบพัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กที่มีภาวะออทิสซึมก่อนและหลังการใช้เทคนิค DIR Floortime กลุ่มตัวอย่างคือเด็กที่มีภาวะออทิสซึม จำนวน 3 คน ที่มีพัฒนาการอยู่ในขั้นที่ 1 ไม่เต็มขั้น มีอายุระหว่าง 2-8 ปี ของคลินิกส่งเสริมพัฒนาการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ คือ 1) แบบสอบถามพัฒนาการด้านสื่ออารมณ์และสติปัญญาของเด็ก 2) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง 3) เครื่องบันทึกวิดีโอ และ 4) บันทึกพฤติกรรมรูปแบบ STAR การทดลองใช้ระยะเวลา 1 ภาคเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาหาค่าความถี่ของพฤติกรรม

ผลการวิจัยพบว่า หลังจากการส่งเสริมพัฒนาการด้วยเทคนิค DIR Floortime เด็กที่มีภาวะออทิสซึมทุกกรณีศึกษา มีพัฒนาการแบบองค์รวมเพิ่มสูงขึ้น จากการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่าครูและผู้ปกครองเด็กที่มีภาวะออทิสซึมควรนำเทคนิค DIR Floortime ไปใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่มีภาวะออทิสซึมอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

คำสำคัญ : DIR ฟลออร์ไทม์, เด็กที่มีภาวะออทิสซึม, พัฒนาการแบบองค์รวม

ABSTRACT

The aim of this quasi-experimental research was to 1) study the holistic development of children with autism using DIR Floortime approach, and 2) compare the holistic development of children with autism before and after DIR Floortime approach. The samples consisted of 3 children with autism, aged between 2-8 years who are from the Developmental Clinic, Special Education Center, Nakhon Ratchasima Rajabhat University. The instrument used was: 1) a questionnaire (FEDQ) developed by Kingkaew Pajarya (2010), which was translated from Greenspan and Wieder (2002), 2) Child Information Questionnaire, 3) Video recorder, and 4) STAR recorded behavior. Descriptive statistics are used for data analysis.

The results showed that after the use of DIR Floortime approach, the holistic development of all 3 children with autism was improved. This study suggested that parents and teachers should continuously apply DIR Floortime approach in promoting the holistic development among children with autism.

Keywords : DIR Floortime, Children with autism, Holistic development

บทนำ

ภาวะออทิสซึมเป็นความผิดปกติทางพัฒนาการตลอดชีวิตที่ส่งผลต่อการพัฒนาบุคคลและพฤติกรรมของมนุษย์อย่างสำคัญที่รวมถึง 1) ความบกพร่องในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและสัมพันธ์ภาพ และการสื่อสารทางสังคม 2) การมีพฤติกรรมซ้ำ ๆ และตายตัว หรือมีความสนใจหรือกิจกรรมที่จำกัด (American Psychiatric Association, 2013) อาการที่แสดงความผิดปกติของพัฒนาการของเด็กที่มีภาวะออทิสซึม คือ มีความผิดปกติทางพัฒนาการด้านสังคม ภาษา และการสื่อความหมาย พฤติกรรมอารมณ์ และจินตนาการ ซึ่งมีสาเหตุเนื่องมาจากการทำงานในหน้าที่บางส่วนของสมองผิดปกติไป และความผิดปกตินี้จะพบได้ก่อนวัย 30 เดือน (พุทธิดา นามปากกา), 2550, น. 27-35) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรเน้นในเรื่องพัฒนาทักษะทางสังคม และอารมณ์ (ผดุง อารยะวิญญู, 2546, น. 27) เพื่อให้เด็กที่มีภาวะออทิสซึม มีพัฒนาการให้มากที่สุดตามศักยภาพ โดยมีเป้าหมายสูงสุด คือ ให้เด็กที่มีภาวะออทิสซึม สามารถดำรงชีวิตได้อย่างอิสระ เนื่องจากเด็กที่มีภาวะออทิสซึมแต่ละคนมีการเรียนรู้ที่แตกต่างกันตามระดับความบกพร่องและพฤติกรรมที่เป็นลักษณะเฉพาะของบุคคล ในการสอนเด็กที่มีภาวะออทิสซึมจึงมีการใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย ได้แก่ ทีช (Teacch) เพ็คส์ (Pecs) การอ่านจิตใจ (Mind reading) เรื่องราวทางสังคม (Social stories) ซึ่ง DIR Floortime เป็นเทคนิคหนึ่งในการใช้สอนเด็กที่มีภาวะออทิสซึมเช่นกัน DIR Floortime คือการส่งเสริมพัฒนาการแบบองค์รวม อาทิ ด้านการสื่อสาร การรู้คิดและด้านการแสดงออกทางอารมณ์ พัฒนาโดย Greenspan and Wieder (1998) จิตแพทย์เด็กชาวอเมริกัน

DIR Floortime คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การส่งเสริม DIR Floortime เน้นการลงไปเล่นระดับเดียวกับเด็ก โดยใช้กิจกรรมที่เด็กสนใจและตรงกับระดับพัฒนาการ ใน DIR Floortime เด็กเป็นผู้นำและคิดกิจกรรม ผู้ใกล้ชิดทำตามความสนใจของเด็กและเปลี่ยนสิ่งที่กำลังทำอยู่ให้เป็นกิจกรรมที่สร้างปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกันไปมาให้มากที่สุด การแสดงท่าทางและคำพูดที่โต้ตอบกัน

การรู้จักการแก้ไขปัญหาด้วยตัวเองผ่านการเล่น ภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่น ปลอดภัย โปรแกรมนี้มีเป้าหมาย เพื่อที่จะสร้างให้เด็กที่มีภาวะออทิสซึม มีความสามารถด้านสังคม อารมณ์ และสติปัญญา มากกว่าที่จะมุ่งเน้น ที่ทักษะและพฤติกรรมของเด็กแบบแยกส่วน

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายที่จะส่งเสริมพัฒนาการแบบองค์รวมในเด็กที่มีภาวะออทิสซึม ด้วยเทคนิค DIR Floortime เนื่องจาก DIR Floortime เป็นเทคนิคที่ใช้ส่งเสริมพัฒนาการที่คำนึงถึงระดับ พัฒนาการเด็กเป็นสำคัญ มีการวิเคราะห์และประเมินปัญหาทางพัฒนาการของเด็ก ใช้ความสนใจของเด็ก เป็นแรงขับเคลื่อนในการทำกิจกรรมร่วมกับความสนุกสนานและความไว้วางใจ ตลอดจนส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนา กระบวนการคิด การทำ การพูด รวมถึงการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กที่มีภาวะออทิสซึมโดยใช้เทคนิค DIR Floortime
2. เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กที่มีภาวะออทิสซึม ก่อนและหลังการใช้เทคนิค DIR Floortime

ประโยชน์ของการวิจัย

1. หลังจากการส่งเสริมพัฒนาการด้วยเทคนิค DIR Floortime เด็กที่มีภาวะออทิสซึม มีพัฒนาการแบบองค์รวมเพิ่มสูงขึ้น
2. ผู้ปกครองจะมีแนวทางในการเลือกวิธีส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็กอีกหนึ่งทาง
3. เด็กที่มีภาวะออทิสซึมมีความสุขและมีสัมพันธ์ภาพกับครอบครัวและคนรอบข้างดีขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากภาพที่ 1 แสดงขั้นตอนพัฒนาการ 6 ระดับ และการใช้เทคนิค DIR Floortime เพื่อพัฒนาการแบบองค์รวม อธิบายได้ดังนี้

ระดับที่ 1 สงบ สนใจ จดจ่อ ใช้เทคนิค DIR Floortime โดยการเปลี่ยนการเล่นคนเดียวให้เป็นสองคน การเข้าหาเด็กด้วยสัมผัสที่เด็กชอบ ด้วยการเล่นรถ ครูเล่นรถด้วยในแบบเดียวกันให้เด็กหันมาสนใจ

วิธีดำเนินการวิจัย

ข้อตกลงเบื้องต้น : คุณสมบัติของผู้ทำการวิจัย คือ 1) ผ่านการอบรม DIR Floortime มาแล้วไม่ต่ำกว่า 7 ครั้ง และ 2) มีประสบการณ์ด้านการสอนด้วยการเล่นที่ใช้หลักการตามแนวคิด DIR Floortime ไม่ต่ำกว่า 1 ปี ก่อนเริ่มทำวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือเด็กที่มีภาวะออทิสซึมที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ ในคลินิกส่งเสริมพัฒนาการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 8 คน (ศูนย์การศึกษาพิเศษ, 2559, น. 22)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือเด็กที่มีภาวะออทิสซึมของคลินิกส่งเสริมพัฒนาการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ที่มีพัฒนาการอยู่ในขั้นที่ 1 ไม่เต็มขั้น ที่มีอายุระหว่าง 2-8 ปี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 3 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. ตัวแปรที่ใช้ศึกษา

2.1 ตัวจัดกระทำ คือ การส่งเสริมพัฒนาการด้วยเทคนิค DIR Floortime

2.2 ตัวแปรตาม คือ พัฒนาการแบบองค์รวม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถามพัฒนาการด้านสื่ออารมณ์และสติปัญญาของเด็ก ของ กิ่งแก้ว ปาจริย์ (2553) ซึ่งแปลมาจาก The Functional Emotional Developmental Questionnaires : FEDQ ของ Greenspan and Greenspan (2002) เป็นแบบสอบถามผู้ใกล้ชิดเกี่ยวกับพัฒนาการด้านสื่ออารมณ์และสติปัญญาของเด็ก เพื่อใช้ในการระบุว่าเด็กมีพัฒนาการอยู่ในขั้นใดทั้งก่อนและหลังการทดลอง

3.2 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป ประวัติการรักษา จำนวนบุคคลในครอบครัว ลักษณะพฤติกรรม ความชอบและความสนใจ ใช้สถิติเชิงพรรณนาหาค่าความถี่ของพฤติกรรม

3.3 เครื่องบันทึกวีดิทัศน์ใช้บันทึกขณะส่งเสริมพัฒนาการ

3.4 แบบบันทึก STAR ใช้เพื่อบันทึกพฤติกรรมจากวีดิทัศน์หลังจากการสอนในแต่ละครั้ง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็นกรณีศึกษา 3 กรณี ดำเนินการใน 3 ขั้นตอนหลัก คือ 1) ขั้นก่อนการทดลอง 1 สัปดาห์ 2) ขั้นสร้างแนวทางส่งเสริมพัฒนาการและทดสอบก่อนการทดลอง (Pre-test) ใช้เวลา 2 สัปดาห์ และ 3) ขั้นดำเนินการให้ Intervention ใช้เวลา 8 สัปดาห์ โดยระหว่างขั้นตอนนี้ ใช้การวัดซ้ำ ๆ เป็นระยะหลังการให้ Intervention จากนั้นใช้การทดสอบหลังการทดลอง (Post-test) แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

ระดับขั้นพัฒนาการ	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ระดับที่ 1 สนง สนใจ จดจ่อ	กิจกรรมการเปลี่ยนการเล่นคนเดียวให้เป็น	- เทคนิค DIR Floortime
ระดับที่ 2 สร้างความสัมพันธ์ภาพ กับวัตถุปลະคนรอบข้าง	สองคน โดยการเข้าหาเด็กด้วยสัมผัสที่ เด็กชอบ ใช้วิธี เล่นรถ ครูเล่นรถด้วยใน แบบเดียวกันให้เด็กหันมาสนใจ	- แบบสอบถาม - เครื่องบันทึกวีดิทัศน์ - แบบบันทึก STAR
ระดับที่ 3 พัฒนาภาษากาย	กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภาษากายเพื่อ	
ระดับที่ 4 สื่อสารเพื่อแก้ปัญหา	การสื่อสาร การแสดงออกทางภาษากาย สีหน้า น้ำเสียง ยังไม่เน้นภาษาพูด โดยการ ตื้อ ยื้อ แกล้งงง การใช้ภาษากายที่ชัดเจน กับเด็ก ใช้วิธี เด็กเล่นรถ ครูเอารถขวาง หรือชนเพื่อให้เด็กแก้ปัญหา	
ระดับที่ 5 สื่อด้วยสัญลักษณ์	กิจกรรมหลักคือ การเล่นบทบาทสมมติ ให้เด็กมีการใช้ภาษามากขึ้น มีความคิด สร้างสรรค์ บอกความต้องการ บอกความ รู้สึกผ่านการเล่นสมมติ โดยการเล่นสมมติ ใช้วิธี เด็กเล่นรถ ครูเอารถไปชน รถพัง ช่วยกันซ่อม ซ่อมอะไร ตรงไหน เพื่อส่งเสริม จินตนาการเอง	
ระดับที่ 6 เชื่อมโยงเหตุและผล	กิจกรรมคือการเน้นการเชื่อมโยงความคิด ความเป็นเหตุเป็นผล จะมีการถามตอบได้ กลับไปมาระหว่างเด็กและผู้ใกล้ชิด โดยการ ตั้งคำถาม การเตือนเมื่อเด็กเปลี่ยนเรื่อง การให้ตัวเลือก ใช้วิธีเด็กเล่นรถ ครูเอารถ ไปชน เกิดอะไรขึ้น ต้องทำยังไง ไปที่ไหน ไปยังไง เพื่อเชื่อมโยงอารมณ์ เหตุผล	

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) การหาค่าความถี่ของพฤติกรรม ประกอบด้วย

5.1 สังเกตพฤติกรรมของกรณีศึกษาที่มีภาวะออทิสซึมจากวีดิทัศน์ นำมาถอดพฤติกรรมของรอบการสื่อสารและบันทึกลงในแบบบันทึก STAR โดยการนับรอบการสื่อสารจาก 0-30 ครั้ง นับจำนวนครั้งที่ได้แล้ว

เทียบช่วงคะแนนมีทั้งหมด 7 ช่วงคะแนน (ระดับคะแนนที่ 1=0 ครั้ง, ระดับคะแนนที่ 2=1-5 ครั้ง, ระดับคะแนนที่ 3=6-10 ครั้ง, ระดับคะแนนที่ 4=11-15 ครั้ง, ระดับคะแนนที่ 5=16-20 ครั้ง, ระดับคะแนนที่ 6=21-25 ครั้ง, ระดับคะแนนที่ 7=26-30 ครั้ง) และให้คะแนนลงในแบบสอบถามพัฒนาการด้านสื่ออารมณ์และสติปัญญาของเด็ก (กิ่งแก้ว ปาจรีย์, 2553)

5.2 เปรียบเทียบระดับคะแนนพัฒนาการของกรณีศึกษาที่มีภาวะออทิสซึมก่อนและหลังการส่งเสริมพัฒนาการด้วยเทคนิค DIR Floortime กับระดับคะแนนที่กำหนดไว้ในแบบสอบถามพัฒนาการด้านสื่ออารมณ์และสติปัญญาของเด็ก ทั้งหมด 7 ระดับ (กิ่งแก้ว ปาจรีย์, 2553)

5.3 เปรียบเทียบข้อมูลพัฒนาการของกรณีศึกษาที่มีภาวะออทิสซึมจากการสังเกตพฤติกรรมเพื่อนำข้อมูลมาเปรียบเทียบว่าเด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้นหรือไม่ โดยใช้แบบสอบถามพัฒนาการด้านสื่ออารมณ์และสติปัญญาของเด็ก (กิ่งแก้ว ปาจรีย์, 2553)

5.4 นำเสนอข้อมูลด้วยตาราง กราฟ และแผนภูมิแห่งประกอบการบรรยายเชิงพรรณนาตามระดับขั้นพัฒนาการ โดยนำเสนอเป็นรายกรณีศึกษา

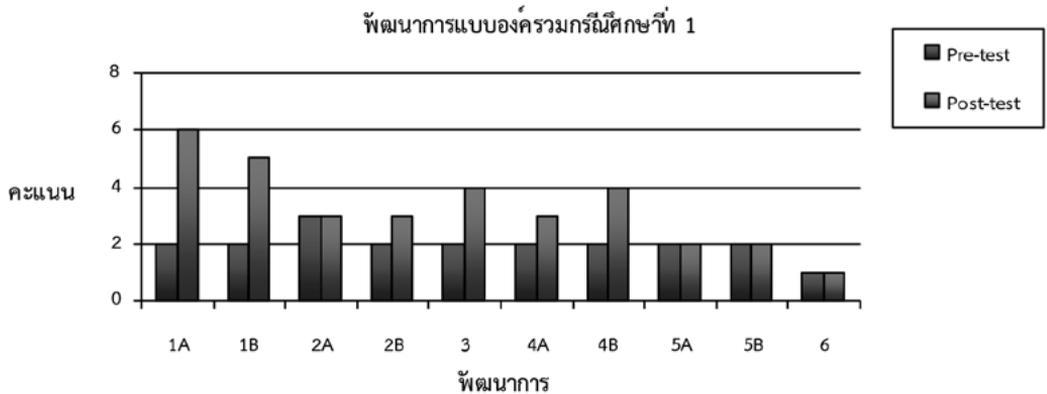
ผลการวิจัย

การส่งเสริมพัฒนาการแบบองค์รวม กรณีศึกษาที่ 1 แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับคะแนนก่อนการทดลองและหลังการส่งเสริมพัฒนาการแบบองค์รวม กรณีศึกษาที่ 1

ระดับพัฒนาการ กรณีศึกษาที่ 1	Pre-test O ₁ (ระดับคะแนน)	Post-test O ₂₀ (ระดับคะแนน)	ความก้าวหน้า (ระดับคะแนน)
1A	2	6	4
1B	2	5	3
2A	3	3	0
2B	2	3	1
3	2	4	2
4A	2	3	1
4B	2	4	2
5A	2	2	0
5B	2	2	0
6	1	1	0

จากตารางที่ 2 แสดงระดับคะแนนจากแบบสอบถามพัฒนาการด้านสื่ออารมณ์และสติปัญญาของเด็กกรณีศึกษาที่ 1 จะเห็นได้ว่า มีคะแนนพัฒนาการแบบองค์รวมมากขึ้นทุกด้านโดยเฉพาะระดับพัฒนาการที่ 1 (1A, 1B) สงบ สนใจ จดจ่อและระดับพัฒนาการที่ 2(2A, 2B) สร้างสัมพันธ์ภาพกับวัตถุและคนรอบข้างมีคะแนนมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ระดับพัฒนาการที่ 3(3) พัฒนาภาษากายมีคะแนนมากขึ้นเพียงเล็กน้อย ส่วนพัฒนาการระดับที่ 5 (5A, 5B) สื่อด้วยสัญลักษณ์และระดับที่ 6(6) เชื่อมโยงเหตุและผล คะแนนคงที่ แสดงดังกราฟที่ 1

กราฟที่ 1 ผลการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการแบบองค์รวม

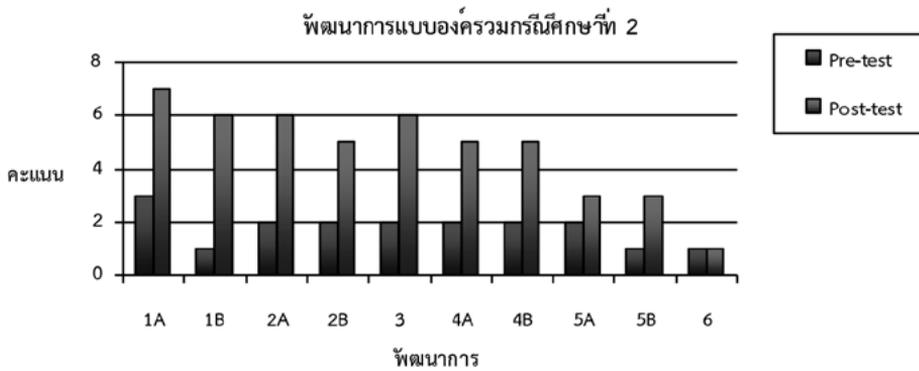
จากกราฟที่ 1 แสดงผลของการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการแบบองค์รวมกรณีศึกษาที่ 1 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกด้านโดยเฉพาะระดับพัฒนาการที่ 1(1A, 1B) สงบ สนใจ จดจ่อและระดับพัฒนาการที่ 2(2A, 2B) สร้างสัมพันธภาพกับวัตถุและคนรอบข้าง มีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ระดับพัฒนาการที่ 3(3) พัฒนากายมีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย ส่วนพัฒนาการระดับที่ 5(5A, 5B) สื่อด้วยสัญลักษณ์ และระดับที่ 6(6) เชื่อมโยงเหตุและผล ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

การส่งเสริมพัฒนาการแบบองค์รวม กรณีศึกษาที่ 2 แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับคะแนนก่อนการทดลองและหลังการส่งเสริมพัฒนาการแบบองค์รวม กรณีศึกษาที่ 2

ระดับพัฒนาการ กรณีศึกษาที่ 2	Pre-test O_1 (ระดับคะแนน)	Post-test O_{20} (ระดับคะแนน)	ความก้าวหน้า (ระดับคะแนน)
1A	3	7	4
1B	1	6	5
2A	2	6	3
2B	2	5	3
3	2	6	4
4A	2	5	3
4B	2	5	3
5A	2	3	1
5B	1	3	2
6	1	1	0

จากตารางที่ 3 แสดงระดับคะแนนจากแบบสอบถามพัฒนาการด้านสื่ออารมณ์และสติปัญญาของเด็กกรณีศึกษาที่ 2 จะเห็นว่า มีคะแนนพัฒนาการแบบองค์รวมมากขึ้นทุกด้านโดยเฉพาะระดับพัฒนาการที่ 1 (1A, 1B) สงบ สนใจ จดจ่อ ระดับพัฒนาการที่ 2 (2A, 2B) สร้างสัมพันธภาพกับวัตถุและคนรอบข้าง และระดับพัฒนาการที่ 3(3) พัฒนากายมีคะแนนมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ส่วนพัฒนาการระดับที่ 5 (5A, 5B) สื่อด้วยสัญลักษณ์มีคะแนนมากขึ้นเพียงเล็กน้อย และระดับที่ 6(6) เชื่อมโยงเหตุและผล คะแนนคงที่ แสดงดังกราฟที่ 2

กราฟที่ 2 ผลการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการแบบองค์รวม กรณีศึกษาที่ 2

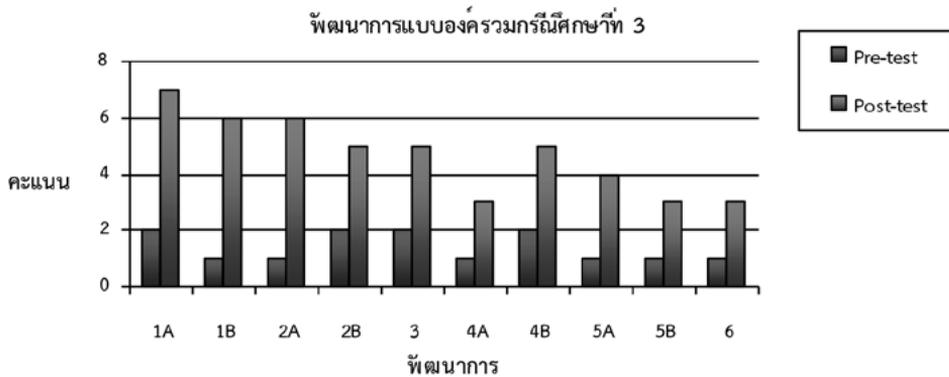
จากกราฟที่ 2 แสดงผลของการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการแบบองค์รวมกรณีศึกษาที่ 2 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกด้านโดยเฉพาะระดับพัฒนาการที่ 1 (1A, 1B) สงบ สนใจ จดจ่อ ระดับพัฒนาการที่ 2 (2A, 2B) สร้างสัมพันธ์ภาพกับวัตถุและคนรอบข้าง และระดับพัฒนาการที่ 3(3) พัฒนาภาษากาย มีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ส่วนพัฒนาการระดับที่ 5 (5A, 5B) สื่อด้วยสัญลักษณ์มีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย และระดับที่ 6(6) เชื่อมโยงเหตุและผล ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

การส่งเสริมพัฒนาการแบบองค์รวม กรณีศึกษาที่ 3 แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ระดับคะแนนก่อนการทดลองและหลังการส่งเสริมพัฒนาการแบบองค์รวม กรณีศึกษาที่ 3

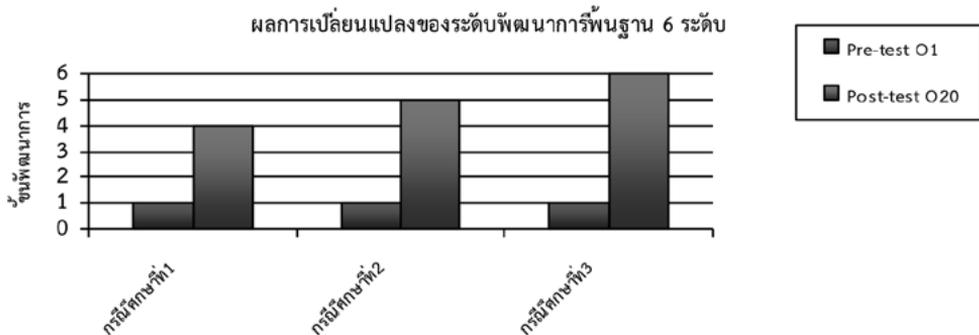
ระดับพัฒนาการ กรณีศึกษาที่ 3	Pre-test O_1 (ระดับคะแนน)	Post-test O_{20} (ระดับคะแนน)	ความก้าวหน้า (ระดับคะแนน)
1A	2	7	5
1B	1	6	5
2A	1	6	5
2B	2	5	5
3	2	5	5
4A	1	3	2
4B	2	5	3
5A	1	4	3
5B	1	3	2
6	1	3	2

จากตารางที่ 4 แสดงระดับคะแนนจากแบบสอบถามพัฒนาการด้านสื่ออารมณ์และสติปัญญาของเด็กกรณีศึกษาที่ 3 จะเห็นว่า มีคะแนนพัฒนาการแบบองค์รวมมากขึ้นทุกด้านโดยเฉพาะระดับพัฒนาการที่ 1 (1A, 1B) สงบ สนใจ จดจ่อ ระดับพัฒนาการที่ 2 (2A, 2B) สร้างสัมพันธ์ภาพกับวัตถุและคนรอบข้าง และระดับพัฒนาการที่ 3(3A) พัฒนาภาษากายมีคะแนนมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ส่วนพัฒนาการระดับที่ 5 (5A, 5B) สื่อด้วยสัญลักษณ์และระดับที่ 6(6) เชื่อมโยงเหตุและผลมีคะแนนมากขึ้นเพียงเล็กน้อย

กราฟที่ 3 ผลการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการแบบองค์รวม กรณีศึกษาที่ 3

จากกราฟที่ 3 แสดงผลของการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการแบบองค์รวม กรณีศึกษาที่ 3 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกด้านโดยเฉพาะระดับพัฒนาการที่ 1 (1A, 1B) สงบ สนใจ จดจ่อ ระดับพัฒนาการที่ 2 (2A, 2B) สร้างสัมพันธ์ภาพกับวัตถุและคนรอบข้าง และระดับพัฒนาการที่ 3(3) พัฒนาภาษากาย มีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ส่วนพัฒนาการระดับที่ 5 (5A, 5B) สื่อด้วยสัญลักษณ์และระดับที่ 6(6) เชื่อมโยงเหตุมีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย

กราฟที่ 4 ผลการเปลี่ยนแปลงของระดับพัฒนาการพื้นฐาน 6 ระดับ ของกลุ่มกรณีศึกษา

จากกราฟที่ 4 แสดงผลการเปลี่ยนแปลงของระดับพัฒนาการพื้นฐาน 6 ระดับของกลุ่มกรณีศึกษา พัฒนาการแบบองค์รวมของกรณีศึกษาทั้ง 3 กรณีมีการเปลี่ยนแปลง หลังจากการส่งเสริมพัฒนาการด้วยเทคนิค DIR Floortime

อภิปรายผล

การศึกษาพัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กที่มีภาวะออทิสซึมโดยใช้เทคนิค DIR Floortime พบว่า พัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กที่มีภาวะออทิสซึมก่อนมีภาษาพูด หลังจากการสอนด้วยเทคนิค DIR Floortime ทั้ง 3 กรณี มีการเปลี่ยนแปลง และ พัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กที่มีภาวะออทิสซึมก่อนมีภาษาพูด หลังจากการสอนด้วยเทคนิค DIR Floortime ทั้ง 3 กรณี มีพัฒนาการที่เพิ่มมากขึ้น โดยหลังจากการส่งเสริมพัฒนาการด้วยเทคนิค DIR Floortime เด็กที่มีภาวะออทิสซึมทุกกรณีศึกษามีพัฒนาการแบบองค์รวมเพิ่มมากขึ้น เนื่องจาก

DIR Floortime เป็นเทคนิคที่ใช้ส่งเสริมพัฒนาการที่คำนึงถึงระดับพัฒนาการเด็กเป็นสำคัญ มีการใช้ความสนใจของเด็กเป็นแรงขับเคลื่อนในการทำกิจกรรมร่วมกับความสนุกสนานและความไว้วางใจ ตลอดจนส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนากระบวนการคิด การทำ การพูด รวมถึงการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกันระหว่างกัน จึงส่งผลให้พัฒนาการที่เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ กิ่งแก้ว ปางริย์ และ แก้วตา นพมณีจรัสเลิศ (2555) ที่ได้ติดตามผลการส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่มีภาวะออทิสซึมระดับปฐมวัย (อายุ 2-6 ปี) โดยฝึกให้พ่อแม่จำนวน 34 ครอบครัว ใช้เทคนิค DIR/Floortime กับเด็กที่บ้านเป็นระยะเวลา 1 ปี เมื่อครบกำหนดพบว่าเทคนิค DIR/Floortime ช่วยให้เด็กที่มีภาวะออทิสซึมมีพัฒนาการที่ดีขึ้นทุกคน แต่ในระดับที่แตกต่างกัน และ อิศริย์ เชื้อนสุวรรณ (2552); Solomon et al. (2007, pp. 205-224) ที่พบว่า พัฒนาการเด็กเพิ่มขึ้นหลังจากใช้โปรแกรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่มีภาวะออทิสซึมตามหลักการ DIR Floortime นอกจากนี้การเล่นเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพกับเด็กทำให้เห็นผลที่ชัดเจนในด้านของพัฒนาการด้านการสื่อสาร ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับ Kasari et al. (2008, pp. 125-137); Casenhiser, Shanker, and Stieben (2013, pp. 220-241) และ Mancil, Conroy, and Haydon (2008) ซึ่งได้รายงานว่าการเล่นทำให้ทักษะด้านการสื่อสารเพิ่มขึ้น และผลการศึกษาของผู้วิจัยได้สนับสนุนผลงานวิจัยของ Joyce, Mok, and Chung (2014, pp. 23-30) ที่พบว่า DIR Floortime สามารถช่วยให้เด็กที่มีภาวะออทิสซึมพัฒนาไปตามขั้นตอนของพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมตามที่กำหนด และได้สนับสนุนว่าเทคนิคนี้สามารถสร้างพื้นฐานที่แข็งแรงไม่แต่เพียงในด้านสังคม อารมณ์ แต่ยังรวมถึงด้านสติปัญญาอีกด้วย โดยผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่มีภาวะออทิสซึมก่อนมีภาษาพูดด้วยเทคนิค DIR Floortime สามารถทำให้พัฒนาการแต่ละขั้นของเด็กเพิ่มขึ้น ทุกกรณีศึกษามีพัฒนาการแบบองค์รวมเพิ่มสูงขึ้น เด็กมีความสุขและมีสัมพันธ์ภาพกับผู้วิจัยแน่นแฟ้น ยิ่งไปกว่านั้นครอบครัวและคนรอบข้างมีความรู้สึกที่ดีขึ้น

ข้อสังเกตจากการวิจัย

จากการทดลองครั้งนี้ มีข้อสังเกตเกี่ยวกับพัฒนาการของกรณีศึกษา ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาระดับขั้นพัฒนาการของกรณีศึกษา ซึ่งได้มีการแก้ไขทั้งกรณีศึกษา ผู้วิจัยและครอบครัวที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนี้

1. กรณีที่กรณีศึกษามีพฤติกรรมหวงตัว แยกตัวและระวังตัวมาก ในการเล่น ผู้วิจัยจึงต้องรักษาระยะห่างในการเข้าไปเล่น รักษาระดับความหนัก-เบาของเสียงเพลงและเสียงพูด ขึ้นอยู่กับการรับรู้เสียงของกรณีศึกษาว่าชอบเสียงแบบไหน ความเร็วในการเข้าหากรณีศึกษา ผลก็คือกรณีศึกษายอมเล่นด้วย ให้นั่งใกล้ ๆ โดยไม่เดินหนีหรือขยับตัวออกจากผู้วิจัยในขณะที่เล่น
2. กรณีที่กรณีศึกษานั่งเล่นคนเดียว ไม่ชอบให้เล่นใกล้ ๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องรักษาระดับความแรงและความเร็วในการโยกของเล่นพร้อมเสียงพากย์ในการเล่น ให้กรณีศึกษาได้เตรียมตัวเพื่อเข้าเล่นใกล้ ๆ ผลก็คือกรณีศึกษาให้เล่นด้วยใกล้ ๆ ได้อย่างสนุกสนาน
3. กรณีที่กรณีศึกษาไม่ชอบให้สัมผัสตัว ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องรักษาระยะห่างและแรงหนัก-เบาในการสัมผัส สัมผัสที่ละนิดเป็นระยะเวลาสั้น ๆ ร้องเพลงประกอบ เพื่อให้กรณีศึกษาได้เตรียมตัวก่อนจะสัมผัสโดนตัว ผลคือ กรณีศึกษาให้อบตัว กอด หรือจับมือ ในช่วงระยะเวลาของความยาวเพลงหรือเกมแต่เป็นระยะเวลาสั้น ๆ

4. กรณีที่กรณีศึกษามีความสนใจสั้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ และสร้างแรงจูงใจในแต่ละกิจกรรมการเล่นขึ้นอยู่กับกรณีศึกษาจะชอบอะไร ผลคือกรณีศึกษาให้ความสนใจนานขึ้น ผู้วิจัยสามารถยื้อให้ทำกิจกรรมหรือเล่นได้ยาวนานขึ้น

5. กรณีที่กรณีศึกษาไม่มีภาษาที่ใช้ในการสื่อสารหรือมีน้อย ดังนั้นในขณะที่เล่นผู้วิจัยจึงแกล้งไม่เข้าใจในสิ่งที่กรณีศึกษาต้องการ ผลคือกรณีศึกษาดึงมือเมื่อต้องการของหรือจะเล่นและมีคำที่แสดงถึงความต้องการ “เอา เอา” “เอานี้”

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า เด็กกรณีศึกษามีพัฒนาการที่ดีขึ้นหลังการส่งเสริมพัฒนาการด้วยการเล่น โดยใช้หลักการตามแนวคิด DIR Floortime ดังนั้นผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปกครอง

ควรมีการส่งเสริมพัฒนาการด้วยเทคนิค DIR Floortime ให้เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเด็กที่มีภาวะออทิสซึมที่บ้าน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน

ควรมีการส่งเสริมพัฒนาการด้วยเทคนิค DIR Floortime ให้เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเด็กที่มีภาวะออทิสซึมที่โรงเรียน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ศึกษาถึงประสิทธิภาพการส่งเสริมพัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กที่มีภาวะออทิสซึม โดยใช้เทคนิค DIR Floortime โดยการเปรียบเทียบด้วยการใช้ระยะเวลาที่แตกต่างกัน

3.2 ศึกษาการส่งเสริมพัฒนาการแบบองค์รวมด้วยเทคนิค DIR Floortime ในเด็กที่มีความบกพร่องด้านอื่น ๆ เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา

3.3 ศึกษาการส่งเสริมพัฒนาการแบบองค์รวมด้วยเทคนิค DIR Floortime ของเด็กที่มีภาวะออทิสซึมที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไป ที่มีพัฒนาการระดับที่ 1 ไม่เต็มขั้นพัฒนาการ

เอกสารอ้างอิง

กิ่งแก้ว ปาจารย์. (2553). *คู่มือการพัฒนาเด็กออทิสติก แบบองค์รวม (เทคนิคDIR/ฟลอร์ไทม์)*. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์สี่.

กิ่งแก้ว ปาจารย์ และ แก้วตา นพณณีจรัสเลิศ. (2555). *จดหมายเหตุทางแพทย์ แพทยสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์*. กรุงเทพมหานคร : แพทยสมาคมแห่งประเทศไทย.

ผดุง อารยะวิญญู. (2546). *การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ*. กรุงเทพมหานคร : ไร่ไทยเพลส.

พุทธิตา (นามปากกา). (2550). *บูรณาการเพื่อลูกออทิสติก*. กรุงเทพมหานคร : แสบปีแฟมิลี่.

อิสริย์ เชื้อนสุวรรณ. (2552). *การออกแบบโปรแกรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กออทิสติกตามหลักการของดี ไออาร์*.

วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed.)*. Arlington, VA : American Psychiatric Publishing.
- Casenhiser, D. M., Shanker, S. G., & Stieben, J. (2013). *Learning through interaction in children with autism: Preliminary data from a socialcommunication-based intervention*. Autism.
- Greenspan, S. I., & Wieder, S. (1998). *The child with special needs : encouraging intellectual and emotional growth*. New York : Da Capo Lielong Books.
- Greenspan and Wieder. (2002). *The functional emotional developmental questionnaires*. แปลโดยกิ่งแก้ว ปาจารย์. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์สี.
- Joyce, W. S. Mok, & Chung, K. H. (2014). Application of DIR/Floortime Model in the Psychiatric Service for Very Young Children with Autism in Hong Kong. *Hong Kong Journal of Mental Health, 40(1)*, 23-30.
- Kasari, C., Paparella, T., Freeman, S., & Jahromi, L. B. (2008). Language outcome in autism: Randomized comparison of joint attention and play interventions. *Journal of Consulting Clinical Psychology, 76(1)*, 125-137.
- Mancil, G. R., Conroy, M. A., & Haydon, T. F. (2008). *Effects of a modified milieu therapy intervention on the social communicative behaviors of young children with autism spectrum disorders*. Journal of Autism and Developmental Disorders. Retrieved January 14, 2009 from <http://www.springerlink.com>
- Solomon, R., Necheles, J., Ferch, C., & Bruckman, D. (2007). *Pilot study of a parent training program for young children with autism: The PLAY Project Home Consultation program*. Autism.

ผู้เขียนบทความ

นางสาวพัชราวดี เมืองหงส์

นักศึกษาลัทธิสุตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
เลขที่ 340 ถนนสุนทรารายณ์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดนครราชสีมา 30000

E-mail : nangmay_927@hotmail.com

อาจารย์ ดร.รุ่งรัตน์ ศรีอำนาจ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ-ภาษาไทย คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา